

NACZELNY DYREKTOR
ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH
Paweł Pietrzyk

Warszawa, dnia 20 marca 2023 r.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Znak sprawy	DOA.084.5.2022
Nazwa i adres jednostki kontrolowanej	Fundacja Ośrodka Karta ul. Narbutta 29 02-536 Warszawa
Temat kontroli	Realizacja zadania publicznego w ramach konkursu ofert „Wspieranie działań archiwalnych”
Tryb kontroli	Częściowo zdalnie; częściowo w siedzibie jednostki kontrolowanej
Podstawa prawna kontroli	1) art. 17 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 oraz z 2021 r. poz. 1038, 1243, 1535 i 2490) 2) zarządzenie Nr 5 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 28 marca 2022 r. w sprawie kontroli przeprowadzanych przez Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych 3) umowy o realizację zadania publicznego: 8/WDA_2019, 9/WDA_2019, 1/WDA_2020, 14/WDA_2021.
Zakres kontroli	Wykonanie merytoryczne dofinansowanych zadań: 1. Pomoc Zachodu" – zabezpieczenie, opracowanie i udostępnianie unikatowych dokumentów, fotografii i nagrań z zasobu Archiwum Fundacji Ośrodka KARTA; zabezpieczenie, inwentaryzacja i udostępnianie Zbioru [REDAKTED] 2. "Solidarność - narodziny ruchu" – opracowanie unikatowych dokumentów dopełniających wspólną kolekcję Fundacji Ośrodka KARTA i Stowarzyszenia "Archiwum Solidarności", ich zabezpieczenie i udostępnianie.

	3. Opracowanie trzech kolekcji archiwalnych: Kolekcji dzienników [REDAKTED] Kolekcji dzienników [REDAKTED] [REDAKTED] oraz Kolekcji pamiętników i wspomnień rodzinnych [REDAKTED] ich zabezpieczenie i udostępnianie. 4. Opracowanie, udostępnienie oraz zabezpieczenie uzupełnienia Kolekcji Polskiej Akcji Humanitarnej.
Okres objęty kontrolą	2019 - 2021
Próba wytypowana do kontroli	1. Inwentarze archiwalne zbiorów objętych kontrolą. 2. 100 jednostek archiwalnych wybranych losowo (co najmniej 5%): a) Kolekcja „Pomoc Zachodu” – 15 j.a., b) Zbiór [REDAKTED] – 13 j.a., c) Kolekcja „Solidarność – narodziny ruchu” – 20 j.a., d) Kolekcja dzienników [REDAKTED] – 10 j.a., e) Kolekcja dzienników [REDAKTED] – 4 j.a., f) Kolekcja pamiętników i wspomnień rodzinnych [REDAKTED] [REDAKTED] – 3 j.a., g) Kolekcja Polskiej Akcji Humanitarnej – 12+23 j.a.
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych	16 listopada 2022 r. 21 grudnia 2022 r.
Imię, nazwisko i stanowisko służbowe kontrolera	1. [REDAKTED] główny specjalista w Departamencie Archiwistyki NDAP 2. [REDAKTED] specjalista w Departamencie Archiwistyki NDAP
Kierownictwo jednostki kontrolowanej	Zbigniew Gluza, Prezes
Formalnoprawne podstawy działalności jednostki kontrolowanej	Ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz.U. z 2020 r. poz. 2167 i z 2022 r. poz. 2185)
Ogólna ocena kontroli	Ocena pozytywna pomimo stwierdzonych uchybień

W toku kontroli stwierdzono:

1. Stan zabezpieczenia materiałów archiwalnych objętych kontrolą był podobny dla całości uwzględnionych zbiorów. Były one zgromadzone w magazynie zlokalizowanym w przyziemiu budynku. Zostały umieszczone na regałach przesuwanych i stacjonarnych,

w należyтым porządku. Pomieszczenie było suche, ogrzewane, z dostępem światła dziennego, bez widocznych śladów inwazji mikroorganizmów lub innych szkodliwych czynników. Dokumentacja aktowa, powiększenia fotograficzne i negatywy fotograficzne były przechowywane w teczkach tekturowych z rezerwą zasadową. Negatywy dodatkowo umieszczono w foliowych koszulkach, przeznaczonych do tego zastosowania. Nagrania dźwiękowe na szpulowych taśmach magnetycznych znajdowały się w tekturowych fabrycznych opakowaniach. Diapozytywy (slajdy) przechowywano w standardowych ramkach plastikowych umieszczonych w pudłach z rezerwą zasadową. Teczki i pudła nosiły opisy zbieżne ze środkami ewidencji. Stan zabezpieczenia materiałów archiwalnych nie budził zastrzeżeń.

Dowód: protokół oględzin, s. 1-3.

Stan zabezpieczenia materiałów archiwalnych oceniono pozytywnie.

2. Stan zinwentaryzowania materiałów archiwalnych objętych kontrolą był podobny dla całości uwzględnionych zbiorów. Dla wszystkich z nich sporządzono szczegółowe środki ewidencji identyfikujące jednostki fizyczne. Inwentarze wszystkich zbiorów dostępne są w wersji elektronicznej na stronie internetowej <https://karta.org.pl/archiwum>, a także w bazie danych Otwarty System Archiwizacji (https://zbioryspoleczne.pl/archiwa/PL_1001). Zewnętrzni użytkownicy materiałów archiwalnych mogą zapoznać się z nimi przy użyciu komputera dostępnego w czytelni Fundacji Ośrodka Karta albo przy użyciu własnych urządzeń. Ponadto, wydruki elektronicznych inwentarzy znajdują się w czytelni lub na życzenie mogą być niezwłocznie dostarczone zainteresowanym użytkownikom. W wyniku oglądu stwierdzono, że inwentarze zostały sporządzone prawidłowo i w zakresie zbadanej próby są zbieżne z opisami jednostek archiwalnych – odpowiednio na teczkach i pudłach.

Dowód: protokół oględzin, s. 1-3; strony internetowe, jak powyżej [odczyt z dnia 20 grudnia 2022 r.].

Inwentaryzację materiałów archiwalnych oceniono pozytywnie.

3. Dostępność materiałów archiwalnych objętych kontrolą była podobna dla całości uwzględnionych zbiorów. Zostały one zgromadzone w siedzibie Fundacji Ośrodka Karta, gotowe do udostępniania w czytelni, na miejscu. Wyjątek stanowią szpulowe taśmy magnetofonowe, których bezpieczny odsłuch uzależniony jest od sporządzenia kopii cyfrowych. Uznać należy, że posługiwanie się analogowymi oryginałami jako egzemplarzami użytkowymi sprowadzałyby znaczne ryzyko dla ich integralności. Czytelnia nie jest wyposażona w urządzenia do odtwarzania oryginałów nagrań dźwiękowych w tej postaci.

Dowód: protokół oględzin, s. 1.

Udostępnianie materiałów archiwalnych oceniono pozytywnie.

4. Opracowanie materiałów archiwalnych objętych kontrolą:

- a) Kolekcja „Pomoc Zachodu”: dokumentacja prawidłowo usystematyzowana, umieszczona w teczkach opisanych zgodnie ze standardowym układem, strony ponumerowane. Zgodność ze standardem ocenia się według powszechnej praktyki opisu archiwalnego, który obejmuje co najmniej określenie twórcy dokumentacji, rzeczowe określenie zawartości, daty krańcowe dokumentacji i oznaczenie (sygnaturę) jednostki fizycznej. Tytuły jednostek przeważnie były zredukowane do nazw organizacji albo do personaliów osób wspierających polską opozycję polityczną. Część jednostek została opisana przez wskazanie rodzaju dokumentacji (np. FOK/142/1/1/7: „Artykuły prasowe”, FOK/142/1/1/9: „Materiały ikonograficzne”), bez odniesień do merytorycznej zawartości. Występowały niekonsekwencje w sposobie formułowania tytułów jednostek, np. względnie jednorodny materiał opisywano rzeczowo (FOK/142/2/3: „Pomoc materialna z Włoch”) albo podmiotowo (FOK/142/2/4: „Comitato Amici Della Polonia Milano”). W pojedynczych przypadkach „tytułowa” organizacja była jednym z kilku wytwórców dokumentacji zawartych w jednostce (np. FOK/142/2/2). W wytypowanej próbie ilościowo dominowały opisy oparte na obcojęzycznych nazwach własnych.

Zbiór [REDAKTOR] dokumentacja prawidłowo usystematyzowana, umieszczona w teczkach i pudłach opisanych zgodnie ze standardowym układem; strony częściowo ponumerowane. Na ogół zachowane były kryteria opisu rzeczowego. Niewielka część tytułów jednostek archiwalnych miała charakter ogólnikowy i formalny, np. „Korespondencja wychodząca” i „Korespondencja wpływająca” (OK_1892/5/1-2) albo przybliżony (np. OK_1892/6/3 „Dokumenty dotyczące różnych członków rodziny [REDAKTOR]” – podczas gdy teczka faktycznie zawierała wycinek prasowy i odręczne notatki). Poza dokumentacją aktową zbiór zawierał nagrania dźwiękowe (magnetofonowe taśmy szpulowe w fabrycznych opakowaniach opatrzone opisami, np. OK_1892/6/4 I, OK_1892/6/4 II, OK_1892/6/4 III, OK_1892/2/1/2) i fotografie (negatywy, np. OK-1892/3/1/2/1 oraz diapozytywy zgromadzone w opisanym pudle i oznaczone przekładkami z uszczegółowieniem sygnatur – OK/1892/3/1/2/1, OK_1892/3/1/2/2/1, OK_1892/3/1/3/0002-0006). Sposób konstruowania części sygnatur w tzw. „Archiwum fotografii” podporządkowany został skomplikowanej koncepcji klasyfikacyjnej (wielość poziomów klasyfikacji).

Dowód: protokół oględzin, s. 2.

- b) Kolekcja „Solidarność – narodziny ruchu”: dokumentacja prawidłowo usystematyzowana, umieszczona w teczkach opisanych zgodnie ze standardowym układem, strony ponumerowane. Opisy jednostek archiwalnych mają charakter rzeczowy, z tym, że w badanej próbie często występowały nierozwinięte skróty, zwłaszcza „KZD” [Krajowy Zjazd Delegatów] – np. A/7A.5.1., A/7.6.1., A/7A.8.1., A/7.10.1.

Dowód: protokół oględzin, s. 2.

- c) Kolekcja dzienników [redacted] dokumentacja usystematyzowana prawidłowo, umieszczona w teczkach opisanych zgodnie ze standardowym układem, strony ponumerowane. Próba objęta sprawdzeniem obejmowała zapisane zeszyty, uzupełnione różnorodnymi wklejkami: fotografiami, wycinkami prasowymi itp. Sporadycznie zamiast klejenia występowały zszywki metalowe, uznawane za niewskazane ze względów konserwatorskich (np. FOK/162/21. T. 22). Analogicznie – w kilku zeszytach oryginalnie użyta została w umiarkowanych ilościach taśma samoprzylepna uszkadzająca papier (FOK/162/23. T. 24., FOK/162/25. T. 26.).

Dowód: protokół oględzin, s. 3.

- d) Kolekcja dzienników [redacted] dokumentacja umieszczona w teczkach opisanych zgodnie ze standardowym układem, strony ponumerowane. Próba objęta sprawdzeniem obejmowała zapisane zeszyty. Niektóre poza tekstem zawierały małoformatowe fotografie przedstawiające twarze osób – wklejone albo wsunięte w nacięcia w kartkach. W teźce FOK/163/1 występują też takie nacięcia z opisami, ale bez fotografii. W dwóch zeszytach znajdowało się po kilka „obcych” luźnych kartek, prawdopodobnie z notatkami opracowującego (FOK/163/1 i FOK/163/4).

Dowód: protokół oględzin, s. 3.

- e) Kolekcja pamiętników i wspomnień rodzinnych [redacted] dokumentacja umieszczona w teczkach, opisanych prawidłowo, strony ponumerowane. Próba objęta sprawdzeniem obejmowała maszynopisy z dodatkowymi doklejkami w oprawie introligatorskiej. Inwentarz w bazie danych zawiera szczegółowe opisy zawartości tomów.

Dowód: protokół oględzin, s. 3.

- f) Kolekcja Polskiej Akcji Humanitarnej: aktowa część dokumentacji poprawnie usystematyzowana, umieszczona w teczkach opisanych poprawnie, zawierających na ogół dokumenty luźne, strony ponumerowane.

Niektóre tytuły teczek niedokładnie odzwierciedlały zawartość (PAH/61/457 [poza tytułowymi zbiórkami pieniędzy występowały też dary rzeczowe], PAH/61/449 [poza

projektem tytułowym teczka zawiera też dokumentację innych przedsięwzięć, z domieszką dokumentów obcych]). Opisy przeważającej części jednostek (83%) nie budziły zastrzeżeń. W części fotograficznej teczki były, opisane, zawierające powiększenia (odbitki papierowe), częściowo wraz z negatywami w koszulkach przeznaczonych do ich przechowywania. Fotografie częściowo noszą indywidualne opisy (inaczej w PAH/71/531, PAH/71/532, PAH/71/533, PAH/71/534 I/II, PAH/71/543). Sporadycznie w teczkach dominowały fotografie o nikomej wartości informacyjnej, które nieobrazujące tytułowego przedsięwzięcia, a mające charakter np. turystyczno-krajoznawczy (PAH/71/536, PAH/71/539).

Dowód: protokół oględzin, s. 3.

Opracowanie materiałów archiwalnych oceniono pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień.

W wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono, że zadania publiczne zlecone przez Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych w zakresie objętym kontrolą zrealizowane zostały efektywnie i rzetelnie, z zachowaniem należytych cech jakościowych. Stwierdzone sporadyczne uchybienia nie obniżają w istotnym stopniu wartości opracowania archiwalnego zbiorów, a w szczególności nie ograniczają znacząco możliwości korzystania z nich przez zainteresowanych użytkowników. Biorąc pod uwagę treść odnośnych umów, zlecone zadania wykonano całkowicie.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia i oceny, organ administracji nie formułuje wniosków ani zaleceń do wykonania przez Zleceniobiorcę.

Pouczenie

Od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

.....
(podpis Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych)

